

GRENZEN

Drama

door

KRISTIAN KANSTADT

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **GRENZEN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **KRISTIAN KANSTADT** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **3** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

VOORWOORD:

In Grenzen dient een waar gebeurd Duits familiedrama tijdens de 2e wereldoorlog als kapstok voor een uitstapje naar de achtergrond van etnische zuiveringen in het door oorlog geteisterde Bosnië van 1992. De toneelspelers van de oorspronkelijke opvoering pasten improvisaties toe op de actualiteit van deze oorlog. U zult in deze versie (*Grenzen I is een niet door acteurimprovisaties gecompromitteerde versie, dus een louter op het familiedram geënt stuk*) dan ook de namen van de spelers in de verschillende improvisatieblokken terugvinden. De (*in deze versie verkorte*) familiegeschiedenis vertelt van de eerste wereldoorloggeneraal Karl Haushofer, die in aanloop naar de tweede wereldoorlog Hitler als geografieprofessor van advies diende inzake de geopolitieke herindeling van Europa, waarbij hij zich beriep op een vorm van vulgair-Darwinisme om Europa te germaniseren. Door de Joodse afkomst van zijn vrouw en zoon keerde zijn racistische aspiraties zich in de loop van de oorlog tegen hem en zijn familie. Zijn zoon Albrecht sloot zich aan bij een verzetsgroep die betrokken was bij de mislukte moordaanslag op Hitler. De zoon werd door de nazi's geëxecuteerd. Albrecht Haushofer liet postuum verschenen gedichten na die onder de titel Moabiter Sonette werden gepuliceerd.

PERSONEN:

*(mocht dit stuk door drie in plaats van tien personen worden opgevoerd, dan wordt met - **tevens** - aangegeven hoe de dubbelrollen dienen te worden ingevuld)*

Vader: Karl Haushofer - **tevens**

Wolfgang: Minnaar van zoon Albrecht

Moeder: Martha Haushofer - **tevens**

Adjutant: adjudant Rudolf Hess

Zoon: Albrecht Haushofer - **tevens**

Hitler: Adolf Hitler **en**

Man: Elzasser met kind

Acteurs: Matthais Maat, Esgo Heil, Felix-Jan Kuypers: spelen zichzelf.

DECOR:

(volgens oorspronkelijke opvoering) Bomen op de achtergrond. Een massieve tafel met een rood kleed. Er is een luik in het blad gebouwd wat uitklapt tot een spreekgestoelte. Een schaakbord met waxinelichtjes als speelstukken. Een geschakeerde vloer van boomschors. Landkaart op de tafel en atlas op de vloer *(met kleine tinnen kanonnetjes op de opengeslagen kaart van Rusland)* Poppetje als kind van Elzasser. Buste van Goethe.

MUZIEK:

Schuberts operabewerking van Goethe's Erlekönig, dertiger jaren jazz, Wagners, Ethiopische, Joodse en Tibetaanse muziek.

KOSTUUMS:

Tussen 1920 en 1945.

1E BLOK

Improvisatietekst bij de schaaktafel over hoe de dingen kunnen ontstaan in huiselijke kring, naar aanleiding van ogenschijnlijk onschuldige gedragingen en opmerkingen.

Felix: Goethe zei, 'een land dat zijn vreemdelingen niet respecteert, heeft geen kans van overleven.'

Esgo: Er stond laatst een artikel in de krant naar aanleiding van een lezing van Bolkestein, waarin hij zei dat iedereen zich thuis zou moeten voelen in het land waar hij zelf woont. Nou ik denk, daar is geen speld tussen te krijgen. En dan gaat het verder, ja dan gaat hij verder over Europa en de Nederlandse identiteit, wat dat ook mag zijn. En dan vindt hij dat de Nederlanders hun culturele waarde zouden moeten behouden als ze opgaan in het grote Europa, maar dat hij vindt dat de immigranten hun culturele waarde zouden moeten opgeven. Ik denk, is dat niet krom geredeneerd, gaat die man nooit chinezen, een broodje shoarma eten, eet hij nooit spaghetti, gaat hij nooit op vakantie. Ik denk dat wij daar heel blij om moeten zijn en hun culturele waarde moeten behouden. En dan zegt hij ook nog zoiets als, water stroomt naar beneden en macht wordt uitgeoefend en denk ik ook, ja pindakaas is ook lekker.

Felix: Over pindakaas gesproken. Laatst hoorde ik iemand zo tekeergaan over kinderen die ruiten ingooien en telefooncellen kapotmaken. En toen dacht ik shit, toen ik een jaar of twaalf was, toen gooiden we met een aantal kinderen ruiten in van een lagere school. We hadden gevoetbald en stonden bol van energie en dat moet je kwijt. Maar wat ik me afvraag waarom, waarom deden we dat, deed ik dat. Ik deed dat om erbij te horen, ja goed klopt dat je bij voetbal niet kan gooien, maar dat is het niet. Ik geloof dat ook die anderen dat deden om erbij te horen. Twintig jongens die er allemaal om bij te horen ruiten gaan ingooien.

Esgo: Dat deed mijn moeder ook al, maar dan heb ik het over heel ver terug. Mijn moeder blies kikkers op door een rietje in hun reet te stoppen en dan paf. Maar hetzelfde verhaal, om erbij te horen.

Felix: En heb je zelf nooit wat uitgehaald, kattenkwaad.

Esgo: Ik was een jaar of veertien en zat met een vriend in een kerk en vlak voor het einde van de mis, slopen we naar buiten, nadat we de collectebus hadden gekraakt. En 's avonds aan mijn ouders verteld die zeiden dat ik dat terug moest geven. Goed grote envelop met een groot vraagteken erop brengen, dichtgeplakt en onder de kerkdeur doorgeschoven.

Matthias: Dan weet je dat je goed doet, maar ik werd een keer op vakantie gestuurd naar een halfoom, die bedrijfsleider was van de gemeentereiniging van Rotterdam en Vlaardingen. Goed, ik was daar als tienjarige gedurende twee weken enigste kind op het terrein en zag hooguit vrachtwagens in en uit rijden.. maar wat je er wel had en dat had toen nog elke gemeentereiniging, was een afdeling waar je oude of zieke huisdieren naar toe kon brengen. En daarvoor hadden ze een gaskamertje gebouwd, van 1.50 bij 1.50 meter, en die werden daar ingestopt waarna de gaskraan werd opengezet en daar stond ik gewoon bij.

Esgo: Zyclon B.

Matthias: Nee, gewoon stadsgas.

Esgo: En je mocht daar bij staan.

Matthias: Nou ja, ik was ontzettend nieuwsgierig en stond er met mijn neus bovenop.

Esgo: En mocht je het zelf doen.

Matthias: Niet direct, maar ik vroeg of ik het mocht doen. En ze zeiden, goed als je dat wil. Ik de kraan openen..

Felix: En kon je het door een ruitje zien.

Matthias: Ja, ja, maar ik zag er niks verkeerd in.

Felix: Natuurlijk niet, want grote mensen deden dat ook. Het mocht.

Esgo: Ik zag een televisieprogramma van een meneer die jaren in de haven had gewerkt, tilde dagelijks honderden kilo's, zijn gehele leven overtuigde Stalinist, CPN'er en hij zei toen met tranen in zijn ogen, mijn AOW wordt van me afgenomen, ik moet van mijn camping af en hij dacht er serieus over na, nadat hij zijn leven lang CPN'er was geweest om op de Centruumpartij te gaan stemmen. Als daad om toch iets te kunnen doen.

Felix: Uit protest geworden.

Esgo: Ja, uit protest, maar als iedereen zo zou gaan doen, dan loopt het volgens mij uit de hand.

Felix: En die Centrumdemocraten dat zijn gelukkig allemaal een stelletje engerds en dat trekt niet echt.

Matthias: Omdat er nog geen leider is opgestaan.

Felix: Ja ja in België heb je al zo iemand, dat is waar. Maar zo een Bolkestein, wat hij bijvoorbeeld zegt: De Islamiet hoort niet thuis in de Europese identiteit. Wat wil hij daarmee zeggen.

Esgo: Het is niet helemaal terecht, want je haalt het uit zijn context. Ik bedoel het is lezing en je schrijft dat op of je hoort het uit de tweede hand, de krant en wij horen het weer uit de derde hand.

Felix: Bovendien ben ik er van overtuigd dat hij het goed bedoeld en de discussie opstart.

Esgo: Ja hij gooit de knuppel in het hoenderhok.

Matthias: Nee.

Felix: Je kan hem daar niet voor op het matje roepen, tenzij hij tot de grootste partij behoorde.

Matthias: Nee.

Esgo: Hij bedoelt het goed, zonder twijfel.

Matthias: Nee. *(Esgo en Felix lopen naar een houtblok, terwijl Matthias wordt gesommeerd hun te volgen. De discussie gaat nog even door. Uiteindelijk wordt Matthias door de dwingende blikken van Esgo en Felix ertoe bewogen hun alsnog gelijk te geven)* Ja.

(dit blok eindigt met een brul bij het zagen van het houtblok, waarna begeleid door Schubert 's operamuziek gebaseerd op het gedicht de Erlekönig van Goethe, het 'historische' deel van het stuk een aanvang neemt. Zoon Albrecht Haushofer zit als jonge zoon van Generaal Karl Haushofer voor een opengeslagen Atlas en houdt een poppetje vast (het dode kind in de armen van de vader zoals beschreven in het gedicht de Erlekönig) Dan zet vader Haushofer de muziek uit en leest een oorlogsbeschrijving van Remarque- 'Im Westen nichts Neues')

Vader: *(vader tot publiek)* De bruine grond, de stukgeschoten bruine grond, glanst vettig onder de stralen van de zon. De achtergrond van onze rusteloze stomme bestaan, zoals machines. Ons hijgen klinkt als een aflopende veer, ons lichaam doods, onze hoofden zijn zo suf alsof we de hele nacht gezopen hadden. En zo stortten we ons naar voren, en in onze zielen die als doorzeefd zijn, zet zich met pijnlijke nauwkeurigheid dat beeld vast van die bruine grond onder de vettige zon en al die soldaten die gesneuveld zijn, dood zijn, de soldaten die daar liggen alsof iemand dat zo heeft willen beschikken. Een jonge Fransman is achtergebleven en komt dichterbij en steekt zijn handen omhoog. In zijn hand heeft hij een revolver. Je weet niet of hij wil schieten of zich overgeven. Een klap en een schot en zijn gezicht splijt middendoor. Een ander heeft het gezien en tracht zich uit de voeten te maken, maar een bajonet treft hem in de rug. Hij springt omhoog, met zijn armen recht vooruit en zijn mond wijd open om te schreeuwen, maar de bajonet blijft recht in zijn rug steken. *(spreekt gebiedend zijn zoon Albrecht toe)* Recht Albrecht! We verliezen elf man op een dag. Twee worden er zo uit elkaar gescheurd dat je ze met een lepeltje van de muur kan afkrabben en in een soepketeltje begraven. Bij een ander worden benen en onderlijf eraf gescheurd. Hij ligt dood in een loopgraaf. Zijn gezicht is zo geel als een citroen. *(tot Albrecht)* Recht Albrecht!

Moeder: Karl hij is pas dertien en niet één van je majoors of adjudanten.

Vader: Martha hoe haal je het in je hoofd me in het bijzijn van de jongen tegen te spreken. Hou je bij je taken.

Moeder: Vergeef me Karel, ik wilde je niet compromitteren.

Zoon: Mamma, je mag van pappa geen Franse leenwoorden gebruiken.

Vader: Geen grote mond tegen je moeder. *(tot publiek)* We zien mensen die nog leven met weggeschoten schedels. Een soldaat wordt het veldhospitaal ingedragen en telkens glippen hem zijn darmen uit zijn handen, hoe hij ze ook probeert vast te houden. We zien mensen zonder gezichten, gewond en zonder onderkaken. De zon komt op, de nacht komt weer. Granaten fluiten en de wereld loopt ten einde.

(vader Haushofer keert als generaal met zijn adjudant uit de 1^e Wereldoorlog terug in Duitsland en trekt zich langs de linies terug waar hij plots op de puin een Duitse Elzasser met zijn kind in de arm aantreft)

Adjudant: Maar na het verdrag van Versailles Versailles..

Vader: Versailles? Gewoon een buitenwijk van Parijs! Kijk en leer adjudant!

Adjudant: Jawel generaal!

Vader: Rusland had zijn reserve-generaal Koning Winter, en wat heeft onze Elzas?

Adjudant: Een vader met zijn kind generaal!

Vader: Onzin! We zijn er vastgelopen in de modder, het vijfde element van vuil.

Adjudant: Jawel generaal, modder generaal!

Vader: Houd halt adjudant! Wat is uw moedertong man? Antwoord!

Man: Quoi?

Vader: Hij was ooit van ons ras, maar je hoort, meneer zonderland is nu door de Franse vijand geïnfecteerd.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto